

Bouw Namenmonument Weesperstraat vertraagd na bezwaren omwonenden

Talk of the Town

Heeft de gemeente steken laten vallen bij het verlenen van de vergunning voor het Holocaust Namenmonument?

Mark Middel
18 mei 2018

Het toekomstige **Holocaust Namenmonument** aan de Weesperstraat, nu nog een plantsoen met bomen. Artist impression Studio Libeskind

Gespannen gezichten en gedrang in de rij voor debatcentrum De Balie. „Gevoelig onderwerp” en „moeilijke kwestie” klinkt het vanuit de rij wachtenden voor de hoorzitting over het Holocaust Namenmonument. Dinsdag hoorden bijna 200 mensen de bezwaren aan van een groep bewoners tegen het nationale monument dat aan de Weesperstraat moet verrijzen. Met hen luisterden drie onafhankelijke juristen van de gemeente vier uur lang naar de bewoners en het weerwoord van de initiatiefnemers en de gemeente.

Op projectieschermen in de zaal zijn de wanden van het monument te zien waarop de namen van alle 102.000 vermoorde Nederlandse Joden en 220 Roma en Sinti moeten verschijnen. „Weinigen kunnen zich voorstellen hoeveel vermoorde slachtoffers dat zijn”, zegt Jacques Grishaver (76), voorzitter van het Nederlands Auschwitz Comité (NAC) en initiator van het monument. „Een volle Johan Cruijff Arena én Kuip.” Hij pleit deze middag vol vuur voor de locatie Weesperstraat.

Het monument, ontworpen door de Joodse architect Daniel Libeskind, moet 380 meter lang en op sommige punten 7 meter hoog worden. Van bovenaf zijn de Hebreeuwse letters voor ‘in memoriam’ te lezen. Op de wanden alle namen van de slachtoffers met geboorte- en sterfdatum. Het moet een labirint van gangen worden, zodat de slachtoffers „aanraakbaar” zijn.

In 2016 ging de gemeenteraad unaniem akkoord om een groenstrook aan de Weesperstraat toe te wijzen voor het holocaustmonument. Dat moet verschijnen op de plek van een plantsoen, voor de entree van de Hofuin van de Hermitage. Een eerder voorstel om het monument in het Wertheimpark te bouwen, werd afgeblazen na protest van omwonenden en Karina Wolkers (vanwege het daar ook al gelegen Auschwitzmonument). Het Namenmonument zou „de atmosfeer van het park te ingrijpend veranderen”, zei wijlen burgemeester Eberhard van der Laan in 2016 tegen *NRC*. Het nieuwe voorstel in de voormalige Joodse Buurt stuit dus wederom op verzet van een groep bewoners.

Petra Catz (64), zelf kind van Joodse ouders, benadrukt namens de bewoners niet tegen het holocaustmonument te zijn. „Wij zijn niet de vijand, maar willen betrokken worden. Dit project kent geen gezamenlijkheid”, zegt ze dinsdagmiddag in De Balie. Luid applaus uit het publiek klinkt. Volgens haar werd herhaaldelijk inspraak beloofd aan de bewoners, door de burgemeester en het stadsdeelbestuur, maar kwam daar in de praktijk weinig van terecht.

Ook de locatie zelf leidt tot verzet. Niet alleen vrezen de bewoners een storm aan toeristen, schoolbussen en verkeersproblemen, de omwonenden zijn ook begaan met het lot van de 24

bomen in het plantsoen die gekapt moeten worden. De gemeente, die over de vergunning gaat, komt met een plan voor het planten van 55 bomen in de buurt. Een sigaar uit eigen doos, volgens de bewoners. Die bomen zouden immers toch al geplant worden. Daarop had de gemeente geen weerwoord.

Ondanks de bezwaren is er in Nederland een groot draagvlak voor het monument. Volgens het NAC hebben meer dan 60 gemeenten namen geadopteerd van de slachtoffers die in hun regio zijn gevallen. Voor 50 euro per slachtoffer dragen zij bij aan de bouw van het monument, dat verder bekostigd wordt door bedrijven en particulieren. Amsterdam, met 60.000 Joodse slachtoffers, liet een dag na de hoorzitting weten eenmalig 3 miljoen euro bij te dragen voor de oprichting en kosten van het monument. Ook neemt de gemeente de jaarlijkse kosten voor onderhoud en beveiliging op zich, zo'n 2 ton per jaar.

Overigens kwamen vorig jaar twee kunstenaars op eigen initiatief met een alternatief voor het ontwerp van Libeskind. Een monument 200 meter verderop, op het Mr. Visserplein, deels ondergronds. Dit plan kwam in de hoorzitting niet aan bod.

Heeft de gemeente procedurele fouten gemaakt? Drie onafhankelijke juristen van de gemeente gaan zich de komende weken buigen over de bezwaren. Ze verwachten niet voor de zomer met een advies te komen aan stadsdeel centrum. Tot die tijd ligt de bouw van het monument stil en blijven de bomen staan. Het verzet leidt dus sowieso al tot vertraging.